

Κ. ΜΗΤΣΑΚΗ

Καθηγήτρια της Νεοελληνικής Φιλολογίας

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΣΚΟΥΒΑΡΑΣ

(1921 - 1983)

Στις 11.2.1983 πέθανε ο Βαγγέλης Σκουβαράς, Καθηγητής της Νέας 'Ελληνικής Φιλολογίας από το 1978 στο Πανεπιστήμιο 'Αθηνών. 'Ο θάνατός του υπήρξε πλήγμα για τη Σχολή, γιατί έμεινε χάσαμε έναν εκλεκτό συνάδελφο, οί συνεργάτες του έναν πρόθυμο συμπαραστάτη και οί φοιτητές μας έναν σοφό δάσκαλο κ' έναν καλό φίλο.

'Ο Σκουβαράς ήταν ο τύπος του παραδοσιακού λογίου με τη στέρεη γνώση των πραγμάτων, που δεν προσπαθοῦσε να έντυπωσιάσει με άβανταδώρα πυροτεχνήματα, αλλά που σάν όμιλητής και σά δάσκαλος μπορούσε να γοητεύσει ένα άκροατήριο με την έξαιρετική άνεση που είχε στο λόγο.

'Ο Σκουβαράς είχε τεράστια πείρα ως εκπαιδευτικός, ενώ παράλληλα διέθετε μιá σπάνια έρευνhτική διαίσθηση. Έρευνούσε βιβλιοθήκες και αρχεία, ανακάλυπτε άγνωστα ως τότε κείμενα και συνέλεγε κάθε είδους φιλολογικό υλικό, που άργότερα το αξιοποιούσε στα δημοσιεύματά του. Είχε επίσης εξαίρετη γλωσσική παιδεία. Θα μπορούσε άάλιστα κανείς να πει ότι ήταν ένας από τους τελευταίους φιλολόγους σ' αυτό τον τόπο που έχουν μιá τόσο καλή έποπτεία επάνω σ' όλο το φάσμα της ελληνικής γλώσσας.

'Από τά έπιστημονικά του δημοσιεύματα σημειώνω εδώ μόνο εκείνα που φανερώνουν την πολυμέρεια του άνήσυχου πνεύματός του:

1. Πέτρος Μάρνης, 'Αλεξάνδρεια 1957. Μια πολύ άξιόλογη και ενδιαφέρουσα μελέτη για το έργο του γνωστού Αιγυπτιώτη ποιητή.

2. Το ύμνογραφικό έργο του 'Αλεξάνδρου Παπαδιαμάντη και του 'Αλεξάνδρου Μωραϊτίδη, 'Αθήνα 1960. Στη μελέτη αυτή εξετάζεται το ύμνογραφικό έργο των δύο Σκιαθιτών λογοτεχνών, καθώς και ή επίδραση της βυζαντινής ύμνογραφίας στη διαμόρφωση του προσωπικού τους ύφους.

3. Σηηλιτευτικά κείμενα του ΙΗ' αιώνος, 'Αθήνα 1967. Πρόκειται για τη διδακτορική διατριβή του Σκουβαρά, που στηρίζεται κυρίως σέ άνέκδοτο αρχειακό υλικό από τη βιβλιοθήκη της Ζαγοράς και άναφέρεται στις θρησκευτικές έριδες του ΙΗ' αιώνα και τους πρωταγωνιστές της.

4. 'Ολυμπιώτισσα. Περιγραφή και ιστορία της Μάνης — 'Η Βιβλιοθήκη

καὶ τὰ χειρόγραφα — Κατάλογος χειρογράφων — 'Ακολουθία — 'Αναγραφαὶ καὶ Χρονικά — "Εγγραφα, 'Αθήνα 1967. 'Η «'Ολυμπιώτισσα» εἶναι μιὰ πολὺ ὠραία συνθετικὴ ἐργασία καὶ ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς τὴν πιὸ σημαντικὴ ἐπιστημονικὴ προσφορὰ τοῦ συγγραφέα τῆς.

5. *Τὰ νεοελληνικὰ γράμματα. Σύντομο διάγραμμα ἱστορίας τῆς νέας ἐλληνικῆς λογοτεχνίας*, 'Αθήνα 1976. Τὸ πολὺ χρήσιμο αὐτὸ ἐγχειρίδιο ἔμεινε δυστυχῶς ἀτέλειωτο, ἐφόσον φτάνει ὡς τὸ τέλος τοῦ ΙΗ' αἰῶνα. 'Ισως ὅμως νὰ μὴν ἦταν μέσα στὶς προθέσεις τοῦ συγγραφέα ἡ ὁλοκλήρωσή του, γιατί τὸ βιβλίον ἐξυπηρετοῦσε διδακτικὰς ἀνάγκες καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς ἑδρας ποὺ κατεῖχε ὁ Σκουβαρᾶς ἦταν τὰ νεοελληνικὰ γράμματα ἀπὸ τὴν ἀκριτικὴ ποίησιν ὡς τὸ διαφωτισμό.

6. *Κεφάλαια ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων*, 'Αθήνα 1978. Τὸ μικρὸ αὐτὸ βιβλίον στὸ πρῶτον μέρος ἀναφέρεται στὸ γλωσσικὸ ζήτημα κατὰ τὶς ἀρχὰς τοῦ ΙΘ' αἰῶνα καὶ στὸ δεύτερον στοὺς δύο μεγάλους ποιητὰς τῆς ἴδιας περιόδου, τὸν Σολωμὸ καὶ τὸν Κάλβον.

Αὐτὰ εἶναι τὰ βασικὰ δημοσιεύματα τοῦ Σκουβαρᾶ. "Ενα πλῆθος ἀπὸ μικρότερα μελετήματα καὶ ἄρθρα βρίσκεται σκορπισμένο σὲ διάφορα ἐπιστημονικὰ περιοδικά.

Πρέπει ὥστόσο νὰ σημειωθεῖ ὅτι ὁ Σκουβαρᾶς ἔχει ἀφήσει πίσω του καὶ ἓνα πλουσιότατον ἐκλαϊκευτικὸν ἔργον· μιὰ σειρὰ ἀπὸ δημοσιεύματα σὲ τοπικὰς ἐφημερίδας, κυρίως στὴ «Θεσσαλία» τοῦ Βόλου. Στὰ δημοσιεύματα αὐτά, ποὺ προορίζονταν γιὰ τὸ εὐρύτερον ἀναγνωστικὸ κοινόν, ὁ Σκουβαρᾶς διαπραγματευόταν μὲ τρόπο ἐπαγωγικόν καὶ ὑπεύθυνον τὰ πιὸ σοβαρὰ φιλολογικὰ θέματα.

'Ο καθηγητῆς Βαγγέλης Σκουβαρᾶς πέθανε ἐπάνω στὴν πλήρη βιολογικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ ὀριμότητα, δηλαδὴ σὲ μιὰ περίοδον ποὺ θὰ μπορούσε νὰ προσφέρει τὸ πιὸ σημαντικόν συγγραφικόν καὶ ἐκπαιδευτικόν ἔργον του. Γι' αὐτὸ ὁ θάνατός του ὑπῆρξε ἀπώλεια τόσο γιὰ τὴν ἐπιστῆμην ὅσο καὶ γιὰ τὴν παιδείαν τοῦ τόπου μας.